

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1944 kl. 2 em.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om
viss ändring i stadgan om ersättning för riksdagsman-
nauppsdragets fullgörande, m. m.*

Uti en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 64, av herr *von Friesen* hemställes, att skyndsamt utredning företages i syfte att bereda riksdagens ledamöter möjligheten att under pågående riksdag utan kostnad företaga resor till och från hemorten, att riksdagen redan nu ville medverka till en förenkling av kontrollen över hemresorna m. m. samt att konstitutionsutskottet måtte med anledning härav föreslå sådan ändring av lagtexten som eventuellt befinnes erforderlig.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt 1866 års riksdagsordning i dess ursprungliga lydelse var endast ledamot av andra kammaren berättigad till ersättning för resekostnad till och från riksdagen. Första kammarens medlemmar erhöles först år 1909 motsvarande förmån. Rätten till fria resor utvidgades härefter år 1914 på så sätt, att riksdagsman, som under lagtima riksdag efter beviljad ledighet besökte hemorten, av statsmedel ägde utfå ersättning för därav föranledd resekostnad, dock högst för två resor fram och åter. Sedermera utsträcktes år 1933 rätten till fria hemresor från två till fem. I samband med att de materiella reglerna angående riksdagsmännens arvoden m. m. år 1941 helt utbrötes ur grundlag och överfördes till en stadga utökades ånyo rätten till fria hemresor till att omfatta i genomsnitt en resa var femtonde dag under såväl lagtima som urtima riksdags sammanträdestider.

Enligt utskottets mening böra bestämmelserna om riksdagsmännens fria resor underkastas revision. Vid prövningen av frågan, på vilket sätt detta lämpligen bör ske, har inom utskottet framförts tanken att riksdagsmännen, i likhet med vad som gäller i vissa främmande länder, under mandatperioden borde erhålla rätt till fria resor över hela landet. Ehuru utskottet ingalunda vill bestrida, att införandet av en sådan rätt ur vissa synpunkter skulle kunna vara till gagn bl. a. genom den ökade möjlighet riksdagsmännen härigenom skulle erhålla att i studiesyfte besöka olika delar av vårt vidsträckta land, har utskottet dock ansett sig böra stanna vid att nu endast vilja förorda upphävande av den begränsning i riksdagsmännens rätt till fria resor under riksdagstiden mellan riksdagsorten och hemorten, som för närvarande föreligger.

Införande i arvodesstadgan av en bestämmelse om rätt till hemresor på det allmännas bekostnad i den omfattning vederbörande riksdagsmän själva finna behöfelig, synes utskottet väl motiverat. De detaljbestämmelser, som erfordras till komplettering av en sådan huvudregel, torde icke böra lämnas i själva arvodesstadgan utan i tillämpningsföreskrifter, som det bör ankomma på riksgäldskontoret att utfärda efter samråd med kamrarnas talmän. Utskottet vill i detta sammanhang endast framhålla, att sådana anordningar enligt utskottets förmenande böra träffas, att riksdagsmännen framdeles icke skola vara nödsakade förskottera den huvudsakliga delen av sina resekostnader, d. v. s. i allmänhet kostnaderna för resa med järnväg eller (och) båt, utan att de skola kunna tillhandahållas t. ex. frikort eller biljetthäften gällande för resor mellan riksdagsorten och hemorten under föreskriven tid. En konsekvens härav är att nu gällande bestämmelse i arvodesstadgan om att reseersättning endast utgår vid besök i hemorten, som företages efter beviljad ledighet, upphäves. Ett uteslutande ur stadgan av denna regel innebär emellertid icke, att riksdagsmännen befrias från skyldigheten att för bortovaro från riksdagsarbetet begära ledighet eller att anmäla laga förfall. En allmän skyldighet härtill föreligger oberoende av om bortovaron sammanhänger med hemresa eller ej.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen för sin del ville antaga följande

F ö r s l a g

till

Lag angående ändrad lydelse av 3 och 7 §§ stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande.

3 §.

Riksdagsman, som är bosatt å annan ort än där riksdagen hålles, äger under tid, då arvode till honom utgår, på det allmännas bekostnad företaga resor mellan hemorten och riksdagsorten. Enahanda rättighet tillkommer honom beträffande resa till och från riksdagen.

7 §.

Fullmäktige i riksgäldskontoret äga, efter samråd med kamrarnas talmän, meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras för tillämpningen av denna stadga.

Utbetalningar med stöd av denna stadga ombesörjas av fullmäktige i riksgäldskontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1944.

2) att motionen II: 64 måtte anses besvarad genom vad utskottet ovan under 1) hemställt.

Stockholm den 5 maj 1944.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar Hallén, Sandegård, Källman, Ström, Karl August Johanson, Sandström, Björck, Bror Nilsson, Oskar Mattsson, Albert Andersson*, Arrhén, Thorell, Gardell*, Fast*, Nilsson i Göteborg, Spångberg*, Nilsson i Norrlångträsk, Sefve, fru Björck och herr Edberg*.*

* Ej närvarande vid justeringen.